

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/128
Karar Sayısı : 2025/19
Karar Tarihi : 16/1/2025
R.G.Tarih-Sayı : 26/5/2025-32911

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 18. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen geçici 47. maddenin birinci fıkrasında yer alan "...*bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce*..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 10. ve 35. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: 3600 ek gösterge rakamından yararlandırılmamaya yönelik işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükmü

Kanun'un geçici 47. maddesinin itiraz konusu kuralın da yer aldığı birinci fıkrası şöyledir:

"Bu Kanuna ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde sayılan unvanlı kadrolara **bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce** ilgili mevzuat hükümleri uyarınca atanmış olanlar ile 30/5/2019 tarihli ve 7176 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca ataması yapılacak olanlardan en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirmiş olanlar hakkında, anılan bentlerde yer alan diğer şartlar aranmaksızın söz konusu bentlerde öngörülen ek göstergeler uygulanır."

B. İlgili Görülen Kanun Hükmü

Kanun'a ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetveli'nin ilgili kısmı şöyledir:

"I SAYILI CETVEL

(Ek: 9/4/1990-KHK-418/3 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/2/1992 tarihli ve E.1990/22, K.1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994-KHK-527/3 md.) (Değişik:1/7/2022-7417/6 md.)

HİZMET SINIFLARI İTİBARIYLA UNVAN VEYA AYLIK ALINAN DERECELERE GÖRE EK GÖSTERGELER

UNVANI	Derece	Ek Göstergeler
I- GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI		
...	...	...

g) En az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda (veya yüksek öğrenimli olup, özel kanunların öngördüğü şartları taşıyanlardan en az sekiz yıl mesleki görev yaptıktan sonra yine bu kanunların öngördüğü usule göre seçilerek) atanan Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Bağımsız Genel Müdürlük ve Büyük Şehir Belediyesiyle Büyük Şehir Belediye sınırları içindeki ilçe Belediyeleri Müfettişleri, Başbakanlık Uzmanları, Adalet Uzmanları, Seçim Uzmanları, Milli Savunma Uzmanları, İçişleri Uzmanları, Dışişleri Uzmanları, Çalışma Uzmanları, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanları, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanları, Kültür ve Turizm Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları, Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Orman ve Su İşleri Uzmanları, Diyanet İşleri Uzmanları, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanları, Devlet Personel Uzmanları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Uzmanları, Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzmanları, Devlet Gelir Uzmanları, Tapu ve Kadastro Uzmanları, Meteoroloji Uzmanları, Basın ve Enformasyon Uzmanları, Yüksek Kurum Uzmanları, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzmanları, Savunma Sanayii Uzmanları, Vakıf Uzmanları, Sınai Mülkiyet Uzmanları, TİKA Uzmanları, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Uzmanları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanları, Yazma Eser Uzmanları, İstihdam Uzmanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanları, Bakanlık ve Bağlı Kuruluşların Avrupa Birliği Uzmanları, Göç Uzmanları, Yükseköğretim Kurulu Uzmanları, Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Uzmanları, Dışişleri Meslek Memurları ile Konsolosluk ve İhtisas Memurları, Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri ile Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları ve Hazine Kontrolörleri, Hazine Uzmanları, Sigorta Denetleme Uzmanları ile Aktüerleri, Dış Ticaret Uzmanları, Avrupa Birliği İşleri Uzmanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş ve İş Güvenliği Müfettişleri ve Bakanlıkların Merkez Teşkilatına dahil Genel Müdürlükleri Kontrolörleri ve İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri ile Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişleri, Sosyal Güvenlik Uzmanları, Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanları, Denizcilik Uzmanları, Sağlık Uzmanları ve Sağlık Denetçileri, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettişleri, Türkiye İstatistik Kurumu Uzmanları, Enerji ve Tabii Kaynaklar	1	4200
	2	3600
	3	2800
	4	2200
	5	1900
	6	1750
	7	1550
	8	1450

Denetçileri ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre atanan İç Denetçiler, Milli Eğitim Uzmanları, Bakanlık Maarif Müfettişleri ve Maarif Müfettişleri, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçileri, Gençlik ve Spor Denetçileri, Maliye Uzmanları, Helal Akreditasyon Uzmanları		
h) En az 3 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanan Gelir Uzmanları, İl İstihdam Uzmanları, Mali Hizmetler Uzmanları, Vergi İstihbarat Uzmanları, İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanları, İl Göç Uzmanları, Ürün Denetmenleri, Gümrük ve Ticaret Denetmenleri, Sosyal Güvenlik Denetmenleri, Defterdarlık Uzmanları kadrosuna atanmış olanlar	1 2 3 4 5 6 7 8	3600 3000 2200 2100 1800 1700 1500 1400
...	...	...

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR'ın katılımlarıyla 27/6/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportörler Ömer DURSUN ve Burcu TAŞYAPAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. 657 sayılı Kanun'a ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetveli'nde hizmet sınıfları itibarıyla ünvan ve aylık alınan derecelere göre uygulanacak ek göstergeler düzenlenmiştir.

4. Söz konusu Cetvel'in genel idare hizmetleri sınıfı bölümünün (g) bendinde; Diyanet İşleri Başkanlığı, bağımsız genel müdürlük ve büyükşehir belediyesi ile büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçe belediyeleri müfettişleri, adalet uzmanları, seçim uzmanları, millî savunma uzmanları gibi birçok bakanlık ve bakanlık bağlı ve ilgili kuruluşunun uzman kadroları sayılarak bu kadrolarda bulunanların bulundukları derecelere göre 1450 ila 4200 ek gösterge rakamlarından yararlanması öngörülmüştür.

5. Anılan bölümün (h) bendinde ise gelir uzmanları, il istihdam uzmanları, mali hizmetler uzmanları, vergi istihbarat uzmanları, işçileri bakanlığı planlama uzmanları, il göç uzmanları, ürün denetmenleri, gümrük ve ticaret denetmenleri, sosyal güvenlik denetmenleri, defterdarlık uzmanları kadrolarına atanmış olanların bulundukları derecelere göre 1400 ila 3600 gösterge rakamlarından yararlanacakları düzenlenmiştir.

6. Söz konusu ek gösterge rakamlarından yararlanabilmek için anılan bentlerde sayılan kadrolarda bulunmakla birlikte *en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavıyla girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olmak* gerekmektedir. Yine yüksek öğrenimli olup özel kanunların öngördüğü şartları taşıyanlardan en az sekiz yıl mesleki görev yaptıktan sonra bu kanunların öngördüğü usule göre seçilerek (g) bendinde sayılan kadrolara atanmış olan kişilere de bu bent için belirlenen ek gösterge rakamlarının uygulanması öngörülmüştür.

7. 657 sayılı Kanun'un geçici 47. maddesinin birinci fıkrasında Cetvel'in söz konusu (g) ve (h) bentlerinde sayılan ünvanlı kadrolara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili mevzuat hükümleri uyarınca atanmış olanlar ile 30/5/2019 tarihli ve 7176 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesi uyarınca ataması yapılacak olanlardan en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirmiş olanlar hakkında anılan bentlerde yer alan diğer şartlar aranmaksızın söz konusu bentlerde öngörülen ek göstergelerin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre belirtilen kadrolara *mesleğe özel yarışma sınavıyla girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma* şartına tabi olmadan atanarlardan ataması geçici 47. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olanlar da söz konusu ek gösterge rakamlarından yararlanabilecektir. İtiraz konusu kural anılan fıkra da yer alan "...bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ..." ibaresidir.

8. 657 sayılı Kanun'un geçici 47. maddesi 15/1/2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla anılan madde hükmüyle getirilen imkândan yararlanılabilmek için söz konusu kadrolara 15/1/2023 tarihinden önce atanmış olunması gerekmektedir.

9. Buna göre ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak anılan bentlerde sayılan kadrolara atanmış olanların söz konusu bentler için öngörülen ek gösterge rakamlarından yararlanabilmesi için en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirmiş olmaları ve atama tarihlerinin kural uyarınca 657 sayılı Kanun'un geçici 47. maddesinin yürürlük tarihinden önce olması gerekmektedir.

10. Anılan kadrolara ilgili mevzuat hükümleri uyarınca söz konusu maddenin yürürlük tarihinde ve sonrasında atanan kişiler söz konusu bentler için öngörülen ek gösterge rakamlarından yararlanamayacaklardır.

B. İtirazın Gerekçesi

11. Başvuru kararında özetle; kişilerin aynı mevzuat kapsamında farklı tarihlerde yapılan iki sınav sonucu kendilerine atfedilebilecek bir kusur olmaksızın sırf farklı tarihlerde atanmaları nedeniyle farklı ek gösterge rakamlarından faydalandırılmalarının makul ve haklı bir sebebe dayanmadığı, bu durumun aynı konumda bulunan kişiler arasında eşitsizliğe neden olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 10. ve 35. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

12. Anayasa'nın 10. maddesinde "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*" Kadınlar ve

erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./ Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./ Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz./ Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

13. Anayasa’nın anılan maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. İlkenin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. İlkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için farklı kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2021/129, K.2022/33, 24/3/2022, § 23).

14. Öte yandan Anayasa Mahkemesi “benzeri sebeplerle” ifadesinin yorumu bağlamında “...Özgürlüklerle ilgili olarak Anayasada yer alan en önemli kavramlardan birini de yasa önünde eşitlik ilkesi oluşturmaktadır. ... eşitlik açısından ayırım yapılmayacak hususlar madde metninde sayılanlarla sınırlı değildir. ‘Benzeri sebeplerle’ de ayırım yapılamayacağı esası getirilmek suretiyle ayırım yapılamayacak konular genişletilmiş ve böylece kurala uygulama açısından da açıklık kazandırılmıştır...” diyerek ayrımcılık temellerinin maddede sayılanlarla sınırlı olmadığını açıkça ifade etmiştir (AYM, E.1986/11, K.1986/26, 4/11/1986).

15. Anayasa’nın 35. maddesinde “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir./Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir./ Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.” denilmektedir. Anayasa’nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parasal karşılığı olan her türlü mal varlığını kapsamaktadır.

16. Anayasa Mahkemesi norm denetimi ve bireysel başvuru kapsamında verdiği kararlarında kişilere ödenmesi öngörülen ücret, maaş, yaşlılık aylığı, emeklilik ikramiyesi ve kıdem tazminatı gibi ödemeleri mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirmektedir (Yaşlılık aylığıyla ilgili olarak norm denetiminde verilen karar için bkz. AYM, E.2019/50, K.2019/96, 25/12/2019, § 13; bireysel başvuruya konu kararlar için bkz. Ayten Yeğenoğlu, [1. B.], B. No: 2015/1685, 23/5/2018, § 32; Naci Altunbulduk, [2. B.], B. No: 2017/38608, 11/12/2019, § 19; Muzaffer Peker, [1. B.], B. No: 2016/7192, 7/11/2019, § 30).

17. Ücret, aylık ve benzeri mali imkânların mülkiyet hakkı kapsamında incelenebilmesi için bunların kanunla tanınmış olması gerekir. Söz konusu mali imkânların tanınması gerektiğine ilişkin iddialar kural olarak mülkiyet hakkı kapsamında incelenemez. Bunun tek istisnası, belirtilen mali imkânların bazı kişilere tanınmamasının eşitlik ilkesi kapsamında incelenebilmesi şartlarının oluşmasıdır. Şartların varlığı ise eşitlik ilkesine aykırılığı ileri sürülen neden olmasaydı kapsam dışı bırakılan kişilerin de söz konusu haktan yararlanma imkânlarının bulunup bulunmadığıyla belirlenebilecektir. Bu gibi durumlarda kuralın mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak eşitlik ilkesi kapsamında incelenmesi mümkündür. Bu bağlamda mülkiyet hakkının ihlal edilip edilmediği değerlendirilirken mülkün varlığının emsal durumda olan kişiye göre belirlenmesi gerekir (benzer yöndeki kararlar için bkz. Ayşe Tezel ve diğerleri [GK], B. No: 2018/14186, 20/10/2022, §§ 64-75; Mehmet Fatih Bulucu [GK], B. No: 2019/26274, 27/10/2022, §§ 44-55; Nuriye Arpa, [2. B.], B. No: 2018/18505, 16/6/2021, §§ 41-51; benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. Fabris/Fransa [BD],

B. No: 16574/08, 7/2/2013, § 52; *Molla Sali/Yunanistan* [BD], B. No: 20452/14, 19/12/2018, § 127).

18. 657 sayılı Kanun'a ekli (1) sayılı Ek Gösterge Cetveli'nde belirtilen kadro ve ünvanlarda bulunan kamu görevlilerine değişen rakamlarda ek gösterge ödenmesi öngörülmektedir. Cetvel'e göre, söz konusu ek göstergedeki yararlanabilmek için anılan kadrolarda bulunulması yeterli olmayıp ayrıca *en az 3 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olmak* gerekmektedir. Bu şartları taşımadan, başka bir usulle anılan kadrolara atananların ([g] bendi yönünden parantez içi hükümde belirtilen usulle atananlar hariç) sözü edilen ek gösterge rakamından yararlanması mümkün değildir.

19. İtiraz konusu kuralda ise olağan usulün dışındaki bir usulle atanmış olanların da sözü edilen ek gösterge rakamından yararlanmalarının temin edilmesine yönelik olarak bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre Cetvel'in "*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde sayılan kadrolara, *mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma* şartına tabi olmadan, ilgili mevzuatı uyarınca atananların da anılan ek gösterge rakamından yararlanması öngörülmüştür. Bununla birlikte bu imkân sadece Kanun'un geçici 47. maddesinin yürürlüğe girdiği 15/1/2023 tarihinden önce atanmış olanlarla sınırlı tutulmuştur. Buna göre geçici 47. maddenin yürürlük tarihi ve sonrasında atanmış olanlar söz konusu ek gösterge rakamlarından yararlanamayacaktır.

20. Söz konusu maddenin yürürlük tarihinden önce ilgili mevzuatı uyarınca anılan Cetvel'in (g) ve (h) bentlerinde sayılan ünvanlı kadrolara atananlar için belirlenen ek gösterge rakamından, aynı kadrolara maddenin yürürlüğe girdiği tarih ve sonrasında atanması sebebiyle yararlandırılmayanlar yönünden anılan ek gösterge rakamı, ekonomik bir menfaate karşılık gelmektedir. Bu nedenle kuralın mülkiyet hakkı bağlamında eşitlik ilkesi yönünden incelenmesi gerekmektedir.

21. Mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında mülkiyet hakkına getirilen sınırlama bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Bundan sonra farklı uygulamanın nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve nihayetinde ölçülü olup olmadığı incelenmelidir (AYM, E.2021/129, K.2022/33, 24/3/2022, § 26; E.2018/8, K.2018/85, 11/7/2018, § 41; *Reis Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş.* [GK], B. No: 2015/6728, 1/2/2018, § 77; *Tevfik İlker Akçam*, [1. B.], B. No: 2018/9074, 3/7/2019, § 41).

22. Cetvel'in "*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde sayılan ünvanlı kadrolara, *mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma* şartına tabi olmadan, ilgili mevzuatı uyarınca atanmış olmak bakımından 15/1/2023 tarihinden önce atanmış olanlar ile bu tarih ve sonrasında atanmış olanların durumları benzer ve karşılaştırılabilir niteliktedir. Buna göre Cetvel'in "*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde yer alan ek göstergelerden yararlanma imkânının sadece 15/1/2023 tarihinden önce atanmış olanlara tanınmasının bu tarih ve sonrasında atanlar yönünden farklı muamele teşkil ettiği açıktır. Bu farklı muamelenin 15/1/2023 tarihinden önce atanmış olup olmama temelinde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda farklı muamelenin makul ve nesnel bir temele dayanıp dayanmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

23. Benzer durumda bulunanlara farklı muamelede bulunulmasının haklı bir temelini bulup bulunmadığının veya farklılığın ne dereceye kadar müstahak olacağının

değerlendirilmesinde kanun koyucunun belli ölçüde takdir yetkisi bulunduğu altı çizilmelidir. Bununla birlikte bu takdir yetkisinin kapsamının, düzenlemenin temas ettiği hak veya özgürlüğün nitelik ve özelliklerine bağlı olarak genişleyip daralabileceği vurgulanmalıdır (bazı farklarla birlikte bkz. *Nuriye Arpa*, § 59).

24. Kuralla, en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirmiş olup (g) ve (h) bentlerinde sayılan ünvanlı kadrolara -mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma şartına tabi olmadan ilgili mevzuat hükümleri uyarınca atananlara, anılan kadrolar için belirlenen ek göstergelerden yararlanma imkânı tanınmıştır. Bununla birlikte bu imkândan yararlanılması için maddenin yürürlük tarihinden önce atanmış olma şartı getirilmiştir. Buna göre aynı ünvanlı kadrolara aynı mevzuat hükümleri uyarınca atanan kişilerden bir kısmı atama tarihlerinin maddenin yürürlük tarihinden önce olması nedeniyle söz konusu bentler için öngörülen ek göstergelerden faydalanabilirken atama işlemleri maddenin yürürlük tarihinden itibaren yapılanların anılan göstergelerden faydalanabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

25. Kanun koyucunun hak doğurucu düzenlemeler yapması ve bu düzenlemelerin kapsamındaki hak ve imkânlardan yararlanılması bakımından belirli veya belirlenebilir bir tarihi esas alması, zaman bakımından hakkın kapsamı dışında kalanlar yönünden kural olarak eşitlik ilkesini ihlal etmez. Bununla birlikte itiraz konusu kuralda öngörülen düzenleme genel bir düzenleme mahiyetinde olmayıp sınırlı bazı durumlara uygulanan bir düzenleme niteliğindedir. Kural, özel yarışma sınavı ile girilebilen ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atama yapılabilen bazı kadrolara bu usulün dışındaki bir usulle ataması yapılan kişilerin de olağan usulle ataması yapılanlar için öngörülen ek göstergeden yararlanabilmelerinin sağlanması amacıyla ihdas edilmiştir. Dolayısıyla kural sürekli ve genel nitelikli bir durumu/imkânı değil, geçici ve özel bir durumu düzenlemektedir. Hâl böyle olunca atama tarihi itibarıyla bu imkânın kapsamı dışında kalanların maruz kaldığı farklı muamelenin nesnel ve makul bir nedeninin bulunup bulunmadığının incelenmesi gerekir.

26. Mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma şartları aranmaksızın Cetvel'in "*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*" bölümünde belirtilen kadrolara atanmış olanların anılan Cetvel'in (g) ve (h) bentlerinde belirtilen ek göstergelerden yararlandırıp yararlandırmama konusunda düzenleme yapılmasında kanun koyucunun takdir yetkisinin bulunduğu kuşkusuzdur. Bu bağlamda mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış kişilere sağlanan mali hakların belirtilen kadrolara bu şartları sağlamadan atanmış kişilere de tanınması kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır. Bununla birlikte bu şekilde bir düzenleme yapıldığında, mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma şartlarını taşımamak bakımından aynı durumda olan kişilere (15/1/2023 tarihinden önce atanmış olanlar ile bu tarih ve sonrasında atanmış olanlara) farklı muamelede bulunulmasının nesnel ve makul bir temeli bulunmamaktadır.

27. Kanun'un geçici 47. maddesinin gerekçesinde mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma şartının; Cetvel'in "*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde belirtilen ek göstergelerin dikkate alınabilmesi için bentlerde sayılan kadrolara atanmış olanlardan en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokulları bitirmiş olanlar için dikkate alınmayarak (g) ve (h) bentlerinde belirtilen gösterge rakamlarının bu durumda olanlar için uygulanmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Buna göre düzenlemenin temel amacının, Cetvel'in "*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde belirtilen kadrolara, mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma

şartını taşımadan atananların da söz konusu kadrolar için öngörülen ek göstergeden yararlanmasının sağlanması olduğu anlaşılmaktadır.

28. Belirtilen kadrolara mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma şartına tabi olmaksızın atama yapılması uygulamasının 15/1/2023 tarihi öncesinde sınırlı olmadığı, bu tarihten sonra da bu uygulamaya devam edildiği gözlemlenmektedir. Söz konusu usulle atama uygulamasının 15/1/2023 tarihinden sonra da devam ettiği gözetildiğinde anılan ek göstergeden yararlanma imkânının 15/1/2023 tarihi ve sonrasında atanmış olanlara tanınmamasının makul bir nedene dayandığının ve kanun koyucunun farklı muamelede bulunma hususunda haiz olduğu takdir yetkisinin sınırları içerisinde kaldığının kabulü mümkün görülmemiştir.

29. Bu itibarla kuralla en az üç yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksek okulları bitirmiş olup Cetvel'in "I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (g) ve (h) bentlerinde sayılan ünvanlı kadrolara ilgili mevzuat hükümleri uyarınca -mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olma şartına tabi olmadan- atananlardan yalnızca 15/1/2023 tarihinden önce ataması yapılanlara (g) ve (h) bentlerinde belirtilen gösterge rakamlarının uygulanmasının öngörülmesi suretiyle oluşturulan farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanmadığı sonucuna varılmıştır.

30. Dolayısıyla kuralın mülkiyet hakkı bağlamında eşitlik ilkesine aykırılık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

31. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 10. ve 35. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 10. ve 35. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

32. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmiştir.

33. 657 sayılı Kanun'a 7417 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen geçici 47. maddenin birinci fıkrasında yer alan "...*bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce...*" ibaresinin iptali nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. HÜKÜM

14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen geçici 47. maddenin birinci fıkrasında yer alan "...*bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce...*" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa

Esas Sayısı : 2024/128

Karar Sayısı : 2025/19

Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE 16/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI